

Gofal cartref – Crynodeb o'r dystiolaeth

Cynnwys

Diffiniad gofal cartref	2
Heriau mewn gofal cartref	2
Y farchnad gofal cartref bregus	2
Dulliau comisiynu.....	2
Heriau i ddarparu gofal cartref	3
Heriau sy'n wynebu gweithwyr gofal cartref.....	4
Heriau sy'n wynebu derbynwyr gofal cartref	5
Heriau defnyddio technoleg mewn gofal cartref.....	6
COVID	7
Anghydraddoldebau mewn gofal cartref	7
Ethnigrwydd	7
LGBTQ+.....	8
Lleoliadau gwledig.....	9
Cyfleoedd ar gyfer gofal cartref	9
Cynnydd yng Ngogledd Cymru	9
Potensial ar gyfer gwella.....	10
Enghreifftiau o arfer da	10
Canllawiau ac adnoddau	10
Strategaethau recriwtio a chadw	11
Modelau ar gyfer darparu gofal cartref	12
Strategaethau Chwilio	13
Cyfeirnodau.....	15

Ymwadiad: Mae'r crynodeb tystiolaeth hon yn cynnwys llenyddiaeth berthnasol a nodwyd o chwiliadau ar y pwnc uchod, nid yw'n rhestr gynhwysfawr, mae'n cyflwyno canfyddiadau allweddol ac nid argymhellion ar gyfer ymarfer.

Diffiniad gofal cartref

At ddibenion yr adroddiad hwn mae'r term gofal cartref yn cyfeirio at gymorth a ddarperir i unigolyn yn ei gartref ei hun gan weithwyr â thâl, cyfeirir at hyn weithiau fel gofal cartref. Gall cymorth gynnwys help gyda thasgau bywyd bob dydd, gofal personol, a gweithgareddau eraill i gynnal annibyniaeth a lles.

Heriau mewn gofal cartref

Mae gofal cartref yn wynebu llawer o heriau, ac mae'r rhain yn effeithio ar y darparwyr, gweithwyr gofal, a'r rhai sy'n derbyn gofal. Mae'r adroddiad hwn yn edrych ar ymchwil ddiweddar sydd ar gael, gan nodi'r gwahanol faterion y mae'r sector hwn yn eu hwynebu.

Y farchnad gofal cartref bregus

Canfu adroddiad gan Ganolfan Polisi Cyhoeddus Cymru (2020) fod y farchnad gofal cartref yn fregus ac yn brin o gapasiti, gan dynnu sylw at bryderon ynghylch darparwyr sy'n gadael y farchnad. Tynnodd sylw at sut mae Cymru'n llai dibynnol ar ddarparwyr mawr, a allai helpu ei gwytnwch i fygythiad marchnad ansefydlog. Fodd bynnag, efallai y bydd darparwyr llai yn cael trafferth cystadlu i gyflawni costau isel, tra'n cynnal safonau ansawdd, ac efallai y byddant yn cael trafferth fforddio buddsoddiad mewn technoleg ac arloesi.¹

Dulliau comisiynu

Mae Cymru'n symud o ddull 'amser a thasg' o gomisiynu, i ddull mwy person-ganolog. Mae Gogledd Cymru eisoes wedi dechrau mabwysiadu'r dull newydd hwn, sydd â'r potensial i wella gwasanaethau gofal cartref. Ailgomisiynodd y chwe Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd yng Ngogledd Cymru ofal cartref yn 2025 o dan Gytundeb Gofal Cartref Gogledd Cymru, gyda'r bwriad o barhau i ddatblygu dull sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.² Roedd y dull 'amser a thasg' yn golygu y gallai gofal ddiffyg hyblygrwydd, bod yn frysio, a diffyg cymhellion i hyrwyddo annibyniaeth ac

ailalluogi.¹ Nod y dull sy'n canolbwyntio ar y person yw gwneud gofal yn fwy hyblyg, ac adeiladu annibyniaeth ac ailalluogi lle bo hynny'n briodol.

Gall arferion comisiynu effeithio ar gynaliadwyedd darparwyr gofal cartref, pan fydd diffyg cyfeiriad, pwrpas neu eglurder, gall fygwth sefydlogrwydd darparwyr gofal. Gall rheoli ansicrwydd fod â chostau ariannol a phersonol i'r busnes, a gofid a dryswch i'r rhai sy'n cael mynediad at ofal.³

Heriau i ddarparwyr gofal cartref

Mae darparwyr gofal cartref yn wynebu heriau wrth ddarparu gwasanaethau digonol, o ansawdd da, amlinellir y gwahanol faterion isod:

- Rhagwelir y galw cynyddol am wasanaethau gofal oherwydd poblogaeth sy'n heneiddio cynyddol gydag anghenion iechyd cymhleth yng Nghymru^{1,4,5}
- Cwrdd â'r galw cyfredol a sicrhau cynaliadwyedd ^{1,4,6-9}
- Prinder staff – gan gynnwys gweithwyr gofal a staff nyrsio ^{1,4,6,8,10,11}
- Problemau cadw staff, oherwydd cyflog isel a chyflog ac amodau gwell mewn sectorau eraill ^{1,4,6,8,9,11}
- Anawsterau gyda recriwtio, yn rhannol oherwydd cyflog isel ac amodau gwaith gwael, a effeithiwyd ymhellach gan lai o fewnfudo yn dilyn Brexit ^{1,4,6,8,9}
- Materion ariannol – cyllid yn cael ei wasgu, pwysau i gadw costau'n isel a chostau cynyddol gan gynnwys cynnydd i'r cyflog byw cenedlaethol ^{1,4,8,12}
- Tanfuddsoddiad hirdymor, nid yw buddsoddiad cynyddol diweddar yn ddigonol ⁴
- Gall perthnasoedd pell a chydweithrediad cyfyngedig â chomisiynwyr effeithio ar ansawdd y gofal cartref a ddarperir, gan achosi oedi, ac ati ³
- Gall trefniadau contractio fod yn gymhleth, yn cymryd llawer o amser, yn blaenoriaethu pris dros ansawdd, a diffyg hyblygrwydd ³
- Cymhlethdod gofal – gyda rhyddhau cyflym a phobl a daliodd yn ôl oherwydd y pandemig bellach angen gofal ^{5,8}
- Cymhlethdod wrth weithio ar draws y ffin rhwng Cymru a Lloegr oherwydd dwy ddeddfwriaeth ar wahân ¹¹
- Risg o recriwtio dioddefwyr caethwasiaeth fodern ¹³

Heriau sy'n wynebu gweithwyr gofal cartref

Mae llawer o'r heriau mewn gofal cartref yn effeithio ar y gweithwyr gofal, ac mae'r gweithwyr hyn hefyd yn wynebu heriau ychwanegol, gan gynnwys y canlynol:

- Cyflog isel, rhai yn is na'r cyflog byw go iawn ^{1,4,11}
- Telerau ac amodau gwael gan gynnwys, mae llawer o weithwyr gofal ar gontractau sero oriau a diffyg sicrwydd swyddi ^{1,4,9,11,14}
- Pwysau gwaith, llwyth gwaith, pwysau amser, amserlenni cefn wrth gefn, newidiadau ar fyr rybudd ^{1,14}
- Oriau anghymdeithasol ¹
- Cyfleoedd datblygu gyrfa cyfyngedig - diffyg hyfforddiant / annigonol ar gyfer datblygu gyrfa ^{1,11}
- Dilemâu moesegol ynghylch risgiau mewn perthynas â pharchu hawliau'r person a'i gyfrifoldebau fel staff gofal cartref ^{15,16}
- Peidio â chael digon o amser i gwblhau tasgau cynllun gofal, peidio â chaniatáu anghenion amrywiol, er enghraifft pobl â dementia sydd angen mwy o amser ¹⁶
- Gweithio unigol – dim cefn, ynysig, a llawer o gyfrifoldeb ^{14,16,17}
- Ymddygiadau cleientiaid – trais, ymosodol, cynnwrf, cam-drin geiriol ^{14,16,18}
- Teimlo'n orfodol i oddef trais ⁸
- Gwaith sy'n heriol yn gorfforol ¹⁴
- Gwaith emosiynol heriol, yn enwedig gofal diwedd oes ¹⁷
- Problemau gyda'r gofod ffisegol – cyfyngiadau gofod, anifeiliaid anwes, hylendid ¹⁴
- Diffyg profiad / diffyg gwybodaeth / hyfforddiant ar gyfer anghenion gofal cymhleth ^{10,14,17,17,19,20}
- Anghysondeb o ran pwy maen nhw'n gofalu amdano, gan ei gwneud hi'n anoddach dysgu, diwallu'r anghenion, a sylwi ar newidiadau ¹⁹
- Gellir ystyried rôl gweithiwr gofal fel statws isel, gwaith heb sgiliau, ac maent yn aml yn teimlo eu bod wedi'u tanbriso ^{3,4,17}
- Diffyg cyfathrebu rhwng gweithwyr ieched, teulu a gofal cartref ^{5,17}

Heriau sy'n wynebu derbynwyr gofal cartref

Gall yr heriau parhaus yn y sector gofal cartref effeithio ar y rhai sy'n cael mynediad i'r gwasanaethau hyn, mae'r materion y maent yn eu hwynebu yn cynnwys y canlynol:

- Oedi wrth aros i ofal gael ei roi ar waith ⁵
- Diffyg parhad ac ymweliadau annibynadwy, oherwydd prinder gweithlu ^{1,19-21}
- Anfodlonrwydd â gwasanaethau – galluoedd staff, dibynadwyedd, diffyg tosturi, a gwybodaeth am amodau ^{19,21}
- Diffyg cydlynu rhwng iechyd a gofal cymdeithasol – gall arwain at ddirywiad i iechyd a lles meddyliol ²²
- Mae gofalwyr teulu yn aml yn cymryd cyfrifoldeb am gydlynu gofal ²³
- Problemau gyda chyfathrebu â gofalwyr teuluol, diffyg eglurder a chael eu heithrio o drafodaethau ^{5,7,21,23,24}
- Gall diffyg cefnogaeth i ddod o hyd i ofal priodol, a chymorth llywio fod yn anodd, yn rhwystredig ac yn cymryd llawer o amser ^{21,24}
- Gall gofalwyr di-dâl deimlo'n ddi-dâl deimlo'n ddigalon, yn ynysig, ac yn effeithio ar eu lles ^{19,25}
- Risg o gael eich derbyn i'r ysbyty pan nad yw anghenion gofal yn cael eu diwallu ²³
- Ynysu / diffyg rhyngweithio cymdeithasol ²⁵
- Cyfyngiadau gwasanaeth – amseroedd cyfyngedig, diffyg hyblygrwydd ac ymateboldeb, a chynlluniau gofal cyfyngol ¹⁹⁻²¹
- Diffyg mynediad at ofal deintyddol cartref ²⁶
- Risg o wserau pwysau ²⁷
- Darnio gwasanaethau dydd a nos sy'n effeithio ar ansawdd / parhad gofal ¹⁰
- Anawsterau i gael mynediad at ofal diwedd oes ar fyr rybudd ^{10,28}
- Derbyn cymorth cyn cyrraedd pwynt argyfwng ⁷
- Oedi mewn asesiadau Diogelu Colli Rhyddid, a all arwain at amddifadedd anghyfreithlon ²⁹

Heriau defnyddio technoleg mewn gofal cartref

Mae'r defnydd o dechnoleg yn cynyddu, ac nid yw ei defnydd i gefnogi gofal cartref yn eithriad. Gall fod materion sy'n effeithio ar y gallu i ofal cartref weithredu a defnyddio technoleg, mae'r rhain yn cynnwys:

- Defnyddioldeb / ymarferoldeb gwael ³⁰
- Mynediad amserol a hawdd i'r dechnoleg ³⁰
- Mynediad i'r rhyngwyd a/neu offer ^{30,31}
- Priodoldeb canfyddedig ³⁰
- Aneglur neu ddiffyg budd-daliadau ^{30,31}
- Diffyg gwybodaeth / sgiliau / llythrennedd digidol ^{30,31}
- Deddfwriaeth / rheoliadau ^{30,31}
- Polisiâu amwys ³⁰
- Diffyg cymorth sefydliadol ³⁰
- Pryderon preifatrwydd, seiberddiogelwch, a pherchnogaeth data ^{30,31}
- Yn bryderus am ddefnyddio'r dechnoleg ³⁰
- Diffyg derbyniad a/neu ymrwymiad i ddefnyddio technoleg ³¹
- Cymhelliant i newid ³⁰
- Pryderon moesegol ³¹
- Costau ³¹
- Diffyg hyfforddiant a chyfarwyddyd defnyddwyr ³¹

Mae'r ymchwil wedi nodi rhai ffactorau a allai wella'r siawns o weithredu technolegau yn llwyddiannus, mae'r rhain yn cynnwys:

- Cydweithio rhwng sefydliadau ^{32,33}
- Gweledigaeth a rennir ^{32,33}
- Gofal integredig Seilwaith TGCh ³²
- Meini prawf cymhwysedd ar gyfer defnyddwyr terfynol fel eu bod yn cael technoleg briodol i ddiwallu eu hanghenion ac ar yr adeg iawn ^{32,33}
- Ystyried pwy fydd yn elwa ac yn ariannu, ystyried ad-daliad hyblyg ³²
- Rhaid i staff gofal fod yn ddigon paratoi, hyfforddi ac ysgogi i weithio gan ddefnyddio'r dechnoleg ³²
- Ystyried yr heriau cyflawni, gan gydnabod amrywiadau rhwng darparwyr ³³
- Ystyried yr adnoddau sydd eu hangen i weithredu a chynnal defnydd ³³
- Casglu data ar lefel unigol o ansawdd da i ddangos yr effaith orau ³³

COVID

Mae'r pandemig wedi gwaethygu materion presennol gan gynnwys prinder staff, mwy o lwyth gwaith, diffyg cydnabyddiaeth, ac iechyd meddwl gwaethygu.^{34,35} Creodd hefyd faterion pellach gan gynnwys mynediad at gyfarpar diogelu personol, teuluoedd nad ydynt yn dilyn canllawiau diogelwch, pwysau ychwanegol i fynychu gwaith, a risg o haint.³⁴

Nododd ymchwil rai sbardunau problemau iechyd meddwl ymhlith gweithwyr cartref oherwydd y pandemig. Ymhlith y sbardunau roedd ofn haint / heintio eraill, diffyg cydnabyddiaeth o'i gymharu â'r GIG, diffyg canllawiau, rhyddhau ysbyty anniogel, marwolaeth a cholli gweithwyr proffesiynol a phreswylwyr, profion annibynadwy, canlyniadau oedi a phrinder staff.³⁵

Anghydraddoldebau mewn gofal cartref

Tynnwyd sylw at gwpl o feysydd anghydraddoldeb mewn gofal cartref yn y llenyddiaeth, ac roedd y rhain yn cynnwys heriau penodol neu waethygu i leiafrifoedd ethnig a chymunedau gwledig.

Ethnigrwydd

Gall fod gwahaniaethau yn y ffordd y mae lleiafrifoedd ethnig yn profi gofal cartref i weithwyr gofal a derbynwyr gofal cartref.

Dyma rai o'r heriau sy'n wynebu gweithwyr gofal cartref:

- Profi hiliaeth / gwahaniaethu yn y gweithle, gan berthnasau, pobl sy'n cael mynediad at ofal, y cyhoedd, rheolwyr, a chydweithwyr eraill ³⁶⁻³⁹
- Profi barn a rhagfarn ^{38,39}
- Hiliaeth yn cael ei dderbyn – rheolwyr nad ydynt yn cymryd camau effeithiol pan adroddir am hiliaeth i atal aiddigwydd, neu anwybyddu oherwydd cyflwr person ³⁶
- Ei chael hi'n anodd rhoi gwybod am hiliaeth, oherwydd diffyg tystiolaeth ac ofn canlyniadau ³⁶
- Mwy tebygol o fod mewn gwaith ansicr, gan gynnwys sero oriau a chontractau dros dro / banc ⁴⁰
- Er gwaethaf ceisio dilyniant, mae staff gofal cymdeithasol lleiafrifoedd ethnig wedi'u tangynrychioli mewn swyddi rheoli ³⁷
- Diffyg hyfforddiant ychwanegol i gefnogi dilyniant gyrfa ³⁷

- Yn fwy tebygol o gael eu cyfeirio i'r broses addasrwydd i ymarfer ³⁷

Dyma rai o'r heriau sy'n wynebu derbynwyr gofal cartref a'u teuluoedd:

- Profi barn a rhagfarn ^{38,39}
- Diffyg cymorth diwylliannol sensitif gan gynnwys iaith a chyfathrebu, statws mewnfudo, dewisiadau dietegol, a dewisiadau sy'n gysylltiedig â rhywedd ^{38,39,41}
- Mae llawer o ofalwyr di-dâl o leiafrifoedd ethnig yn gweithredu fel cyfieithydd a all rwystro dealltwriaeth o wybodaeth gymhleth ³⁸
- Rhwystrau i gael mynediad at dechnoleg – iaith, llythrennedd digidol, costau, mynediad, cymhelliant i ddysgu defnyddio, a derbyn technoleg ⁴¹
- Profiadau'r gorffennol, diffyg ymddiriedaeth ac amharodrwydd i geisio / derbyn help ^{38,39}
- Mewn rhai cymunedau, mae rhai cyflyrau iechyd yn cael eu stigmatiddio, gan ei gwneud hi'n anodd ceisio cymorth ^{38,39}
- Mae rhai yn ofni cael eu gofyn am ddogfennaeth fewnfudo neu orfod talu ^{38,39}
- Gall adnabod fel gofalwr fod yn anoddach i rai lleiafrifoedd ethnig ³⁸
- Gall unigrwydd ac ynysu fod yn fwy ymhlith rhai lleiafrifoedd ethnig a gallai stereoteipiau ynglŷn â hyn olygu ei fod yn mynd heb ei ganfod ³⁹
- Efallai nad oes dealltwriaeth a gwybodaeth am systemau a hawliau gofal cymdeithasol ³⁹
- Lefelau is o ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o gyflyrau fel iselder a dementia o fewn cymunedau ethnig lleiafrifol ³⁹

LGBTQ+

Mae'r term LGBTQ + yn cynnwys dau hunaniaeth; hunaniaeth rywiol (pwy rydyn ni'n cael ein denu ato) a hunaniaeth rhywedd (sut rydyn ni'n profi ein rhywedd ein hunain). Er bod ymchwil gyfyngedig, mae crynodeb o dystiolaeth gan Ofal Cymdeithasol Cymru yn tynnu sylw at rai gwahaniaethau yn y ffordd y gall LGBTQ+ brofi gwasanaethau gofal, gall materion gynnwys:

- Efallai y byddant yn poeni am ymgysylltu â gwasanaethau gofal cymdeithasol oherwydd profiadau yn y gorffennol, gan wneud iddynt boeni am sut y gallant gael eu trin
- Pryderon am eu diogelwch os yw pobl eraill yn gwybod eu bod yn LGBTQ+
- Nid yw eu hunaniaeth LGBTQ+ yn cael ei ystyried fel problem nac yn effeithio ar eu gofal

- Gall wynebu gelyniaeth, ynysu, homoffobia neu drawsffobia
- Efallai y bydd pobl drawsryweddol yn poeni am gael help gyda gofal personol
- Efallai bod ganddo deulu dewisol ehangach na, neu yn ogystal â theulu biolegol
- Gall cael eu trin "yr un peth" olygu nad oes ganddynt fynediad at ofal a chymorth sy'n diwallu eu hanghenion ⁴²

Lleoliadau gwledig

Gall darparu gofal cartref mewn lleoliadau gwledig fod yn heriol, mae'r materion allweddol yn cynnwys:

- Anodd recriwtio a chadw staff ^{8,43}
- Dewisiadau gofal cyfyngedig a chostau uwch ⁴³
- Costau dosbarthu uwch a llai o gyllid fesul person ⁴³
- Cysylltiadau trafndiaeth gwael ⁴³
- Unigrwydd ac ynysu ⁴³
- Anodd cael cymorth gan deulu / ffrindiau ⁴³
- Anghysbell rhai tai a phellteroedd hirach i staff deithio ⁴³
- Gall fod yn ofal o ansawdd gwael oherwydd diffyg dewis ⁴³
- Allgáu digidol – mynediad i'r rhyngrwyd ⁴³
- Mynediad at wybodaeth ac eiriolaeth ⁴³

Cyfleoedd ar gyfer gofal cartref

Cynnydd yng Ngogledd Cymru

Nod y gwahoddiad i dendro a gyflwynwyd ar y cyd ag adnewyddu Cytundeb Gofal Cartref Gogledd Cymru yn 2025, oedd mynd i'r afael â rhai o'r materion a restrir yn yr adrannau uchod.^{2,44} Mae rhai o'r materion a drafodwyd yn y gwahoddiad i dendro yn cynnwys:

- Ymrwymiad i sicrhau bod gweithwyr yn cael cyflog byw go iawn ⁴⁴
- Camau i fynd i'r afael â recriwtio dioddefwyr caethwasiaeth fodern ⁴⁴
- Ymrwymiad i arferion gweithio teg ⁴⁴
- Edrych ar yr hyfforddiant sydd ar gael i staff ⁴⁴
- Prosesau i sicrhau gofal a chefnogaeth barhaus, gyda lleiafswm o aflonyddwch ⁴⁴

Ar hyn o bryd mae cod ymddygiad hefyd yn cael ei ddatblygu a ddylai helpu i amddiffyn staff rhag trais / camdriniaeth, sy'n cael ei arwain gan Gyngor Sir y Fflint ar ran Is-grŵp Gofal Cartref y Bwrdd Comisiynu Rhanbarthol.

Potensial ar gyfer gwella

Mae potensial i welliannau i'w gwneud i ofal cartref, yn ogystal â mynd i'r afael â'r heriau uchod, mae yna gamau gweithredu a allai helpu'r sector, amlinellir rhai a nodwyd yn yr ymchwil isod:

- Mwy o iechyd a gofal cymdeithasol ar y cyd lle mae gofal cymdeithasol yn bartner cyfartal ¹
- Ailgynllunio rolau, a thelerau ac amodau ¹
- Ymgorffori technolegau newydd ¹
- Gweithredu atal effeithiol ¹
- Gwneud y mwyaf o annibyniaeth ¹
- Cofleidio a defnyddio asedau cymunedol ¹
- Cyfranogiad / ymgysylltu cymdeithasol wedi'i deilwra i anghenion a dewisiadau y person ²⁵
- Strategaethau i leihau trais – hyfforddiant, prosesau adrodd, gweithio gyda theulu, cymorth gan gymheiriaid ¹⁸
- Pecynnau gofal cyflym ar gyfer gofal diwedd oes ²⁸

Enghreifftiau o arfer da

Canllawiau ac adnoddau

[Deall ymddygiadau atyniad, recriwtio a chwilio am waith](#)

Mae Gofal Cymdeithasol Cymru wedi llunio casgliad o adroddiadau ac adnoddau sy'n anelu at helpu cyflogwyr; deall ymddygiad ceisio cyflogaeth, cydnabod sut i ddenu pobl i'r sector, a chefnogi recriwtio a chadw.⁴⁵

[Sut allwn ni gefnogi recriwtio a chadw mewn gofal cymdeithasol i oedolion?](#)

Mae IMPACT hefyd wedi llunio gwybodaeth am sut y gallwn gefnogi recriwtio a chadw mewn gofal cymdeithasol oedolion, gan gysylltu â rhai adnoddau defnyddiol eraill. Fe wnaethant hefyd dynnu sylw at rai pethau i'w hystyried yn seiliedig ar yr ymchwil, mae'r rhain yn cynnwys delwedd gofal cymdeithasol, targedu grwpiau penodol, cymhellion, lles staff, a recriwtio seiliedig ar werthoedd.⁴⁶

Awgrymiadau gorau ar gyfer cadw – Briffio i ddarparwyr gofal cymdeithasol i oedolion

Mae'r Gymdeithas Llywodraeth Leol wedi llunio awgrymiadau ynghylch recriwtio a chadw o ddulliau a gymerwyd gan wahanol sefydliadau. Mae'r awgrymiadau yn cynnwys recriwtio lleol, sy'n seiliedig ar werth, addysgu pobl am ofal cymdeithasol, cyfathrebu da gydag ymgeiswyr, amodau gwaith da, cael gwared ar rwystrau i weithio, deall y gweithlu a'r hyn sy'n eu cymhell nhw, diwylliant o les, buddsoddi mewn gweithlu a gyrfaoedd, dathlu gwaith da, a chynnwys cadw mewn cynllunio'r gweithlu.⁴⁷

Strategaethau recriwtio a chadw

Gofal Cymru

Nod WeCare Wales yw codi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o ofal cymdeithasol. Ffocws y rhaglen oedd codi proffil cadarnhaol gofal, gwella canfyddiadau o ofal fel gyrfa a phroffesiwn gyda chyfleoedd i symud ymlaen, a gwella dealltwriaeth y cyhoedd o ofal a denu i'r gweithlu y rhai sydd â'r gwerthoedd cywir.⁴⁸

Adolygiad cyflym o arloesiadau ar gyfer denu, recriwtio a chadw gweithwyr gofal cymdeithasol

Canfu adolygiad cyflym o arloesiadau sydd â photensial i ddenu, recriwtio a chadw'r gweithlu gofal cymdeithasol, fod y rhaglenni canlynol wedi cael effaith ar recriwtio a / neu gadw staff gofal cymdeithasol:

- 'Rwy'n gofalu... Rhaglen y llysgenhadon
- Cynlluniau peilot 'Gyrfaoedd Gofal yn Gyntaf'
- 'Mae pob diwrnod yn wahanol' - ymgyrch recriwtio genedlaethol
- Technegau recriwtio seiliedig ar werthoedd ⁴⁹

Arolygiaeth Gofal Cymru – Astudiaeth Achos: Cefnogi cynhwysiant ac amrywiaeth

Mae gwasanaeth gofal cartref yn cynnig cefnogaeth sylweddol i staff newydd sy'n cael eu recriwtio o dramor. Cyflwynir cyfres o weithdai sgiliau hanfodol, sy'n canolbwyntio ar gynyddu dealltwriaeth gweithwyr gofal o ddiwylliant ac arferion lleol. Yna mae staff yn teimlo'n hyderus i ymgymryd â phob agwedd ar eu rôl ac wedi rhoi adborth cadarnhaol am y gefnogaeth gan arweinwyr.⁵⁰

Modelau ar gyfer darparu gofal cartref

Cronfa Gofal yn Gyntaf yn Ddiweddarach (CareFFuL)

Defnyddiodd y prosiect rhyddhau cyflym i'r cartref, ar gyfer pobl ar ofal diwedd oes fel y gallent farw yn eu hoff le, gan ddefnyddio tîm ymateb cyflym a cheisiadau cyllid cyflym. Mae'r systemau presennol yn methu llawer o bobl a'u teuluoedd, gyda llawer ddim yn cyrraedd adref. Roedd yn brosiect hynod lwyddiannus, gan ddangos manteision sylweddol i bobl a'u teuluoedd, yr ymdeimlad o werth a morâl i staff, ac arbedion costau. Fodd bynnag, roedd problemau gydag anghydfodau ynghylch pwy fyddai'n ariannu, a oedd yn golygu bod y prosiect wedi'i oedi, felly byddai angen datrys hyn.²⁸

Micro-fentrau

Daeth gwerthusiad i'r casgliad bod micro-fentrau yn cynnig gofal mwy personol a gwerthfawr heb gyfaddawd rhwng pris ac ansawdd. Mae tystiolaeth o Wlad yr Haf yn dangos bod micro-fentrau a gefnogir gan Catalyddion Cymunedol yn fuddiol mewn ardaloedd gwledig sy'n llai dymunol i ddarparwyr mwy. Er bod tystiolaeth gref am fanteision micro-fentrau, ni chafwyd gwerthusiad ffurfiol yng Ngwlad yr Haf. Mae hyn hefyd wedi'i fabwysiadu nawr mewn meysydd eraill.¹

Model Buurtzorg

Datblygwyd y model hwn yn yr Iseldiroedd ac mae gwerthusiadau o'r prosiect yn dangos effeithlonrwydd a boddhad defnyddwyr. Mae gofal cartref wedi'i ysbrydoli gan y dull hwn yn y DU yn cynnig ffordd o wella ansawdd gofal ond mae angen buddsoddiad ychwanegol. Mae tystiolaeth ar gyfer y model hwn yn y DU yn llai clir, ond maent wedi cael eu derbyn yn dda gan staff a phobl sy'n defnyddio gwasanaethau.¹

Model Norrtaelje

Mae'r model hwn yn dod o Sweden. Mae'n integreiddio prynwr a darparwr i alluogi atal a gofal iechyd a chymdeithasol. Mae'n cwmpasu ystod eang o wasanaethau, ond mae gofal cartref yn ganolog. Mae gwerthusiadau o'r model Norrtaelje yn dangos effeithlonrwydd addawol.¹

Strategaethau Chwilio

Cwblhawyd chwiliadau sylfaenol Google ar gyfer pob ardal, ac yna cwblhawyd chwiliad gyda strategaeth chwilio fanwl gan ddefnyddio Scopus, rhestrir strategaethau isod.

Materion gofal cartref - Scopus

Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR "home help" OR "in-home care" (title) AND Issue* OR problem* OR challenge* OR difficult* OR obstacle* OR complication* OR dilemma* (abstract) Terfyn: 2020-2025

Recriwtio gofal cartref – Scopus

Recruit* OR retention OR employ* OR retain* OR hiring OR "leaving the profession" OR leaving OR attracting OR attract OR shortage OR understaffed OR "lack of staff" OR hiring OR rural AND Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR "home help" OR "in-home care" AND "systematic review" OR review (abstract) Terfyn: 2022-2025

Gofal cartref ansawdd gofal – Scopus

Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR "home help" OR "in-home care" AND "quality of care" OR "Standard of care" OR "Level of care" OR "Service quality" OR "care standards" (abstract) Terfyn: 2022-2025

Ariannu gofal cartref – Scopus

Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR "home help" OR "in-home care" AND Funding OR financing OR investment OR investing OR finance OR fund OR contributions OR financial OR revenue OR expenditure OR budget OR budgeting OR "resource allocation" OR "allocating resources" (abstract) Terfyn: 2022-2025

Staff ac unigolion llesiant gofal cartref – Scopus

well-being or wellbeing or mental or emotional or loneliness or isolation or isolated or lonely AND Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR "home help" OR "in-home care" (abstract) Terfyn: 2022-2025

Gwasanaethau cydlynu gofal cartref – Scopus

co-ordinate OR co-ordinating or collaborative OR "joint working" OR partnership
AND Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR "home help" OR "in-home
care" (abstract) Terfyn: 2022-2025

Gofal cartref ac ethnigrwydd – Scopus

Ethnic OR racial OR black OR roma OR gypsy OR traveller* OR Asian OR refugee*
OR "asylum seeker*" AND Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR
"home help" OR "in-home care" (abstract) Terfyn: 2022-2025

Gofal cartref y tu allan i oriau – Scopus

"out of hours" OR "unsocial hours" OR "unsocialable hours" OR "night shift" OR
twilight OR "round the clock" AND Domiciliary OR "home care" OR "care at home"
OR "home help" OR "in-home care" (abstract) Terfyn: 2022-2025

Arfer gorau gofal cartref – Scopus

Domiciliary OR "home care" OR "care at home" OR "home help" OR "in-home care"
AND "good practice" OR "best practice" OR "improvement" OR "good example*"
(abstract) Terfyn: 2022-2025

Cyfeirnodau

- (1) *Alternative models of domiciliary care.*
<https://wcpp.org.uk/publication/alternative-models-of-domiciliary-care/> (accessed 2025-07-10).
- (2) *Renewal of the North Wales Domiciliary Care Agreement. - Find a Tender.*
<https://www.find-tender.service.gov.uk/Notice/030538-2025?origin=SearchResults&p=2144> (accessed 2025-09-01).
- (3) Davies, K.; Dalgarno, E.; Angel, C.; Davies, S.; Hughes, J.; Chester, H.; Jasper, R.; Roberts, A.; Challis, D. Home-Care Providers as Collaborators in Commissioning Arrangements for Older People. *Health Soc. Care Community* **2022**, 30 (2), 644–655. <https://doi.org/10.1111/hsc.13169>.
- (4) *Social care workforce crisis in Wales: what is causing it and what is being done to fix it?* <https://wcpp.org.uk/commentary/social-care-workforce-crisis-in-wales-what-is-causing-it-and-what-is-being-done-to-fix-it/> (accessed 2025-07-16).
- (5) *Age Cymru | Why are we waiting - delays in social care in Wales.* Age UK. <https://www.agecymru.wales/get-involved/campaigns/why-are-we-waiting/> (accessed 2025-07-16).
- (6) *Social care: a system at breaking point?*
<https://research.senedd.wales/research-articles/social-care-a-system-at-breaking-point/> (accessed 2025-07-10).
- (7) *National review of prevention and promotion of independence for older adults | Care Inspectorate Wales.* <https://www.careinspectorate.wales/national-review-prevention-and-promotion-independence-older-adults> (accessed 2025-07-14).
- (8) *Home care market: understanding and mitigating failure | Local Government Association.* <https://www.local.gov.uk/our-support/our-improvement-offer/care-and-health-improvement/commissioning-and-market-shaping/contingency/mitigation> (accessed 2025-07-15).
- (9) Parchment, M.; Houghton, A. *Homecare Association: Workforce Survey 2024; 2024.* <https://www.homecareassociation.org.uk/resource/demand-for-homecare-remains-high-and-supply-is-not-matching-it.html>.

- (10) Sørstrøm, A. K.; Ludvigsen, M. S.; Kymre, I. G. Facilitating Planned Home Death: A Qualitative Study on Home Care Nurses' Experiences of Enablers and Barriers. <https://doi.org/10.1111/jan.16171>.
- (11) *What does the social care workforce look like across the four countries?*. Nuffield Trust. <https://www.nuffieldtrust.org.uk/news-item/what-does-the-social-care-workforce-look-like-across-the-four-countries0> (accessed 2025-07-16).
- (12) *Where has the Budget left adult social care? - The Health Foundation*. <https://www.health.org.uk/features-and-opinion/blogs/where-has-the-budget-left-adult-social-care> (accessed 2025-07-16).
- (13) *A spotlight on social care workers – the latest challenges facing the sector - Part 2*. <https://research.senedd.wales/research-articles/a-spotlight-on-social-care-workers-the-latest-challenges-facing-the-sector-part-2/> (accessed 2025-07-16).
- (14) Healey, J.; Hignett, S.; Gyi, D. A Day in the Life of a Home Care Worker in England: A Human Factors Systems Perspective. *Appl. Ergon.* **2024**, *115*, 104151. <https://doi.org/10.1016/j.apergo.2023.104151>.
- (15) Sandberg, L.; Borell, L.; Rosenberg, L. Risks as Dilemmas for Home Care Staff Caring for Persons with Dementia. *Aging Ment. Health* **2021**, *25* (9), 1701–1708. <https://doi.org/10.1080/13607863.2020.1758914>.
- (16) Backhouse, T.; Ruston, A. Home-Care Workers' Experiences of Assisting People with Dementia with Their Personal Care: A Qualitative Interview Study. *Health Soc. Care Community* **2022**, *30* (3), e749–e759. <https://doi.org/10.1111/hsc.13445>.
- (17) Forward, C.; Bayley, Z.; Walker, L.; Krygier, J.; White, C.; Mwaba, K.; Elliott-button, H.; Taylor, P.; Johnson, M. J. Homecare Workers Needs and Experiences in End of Life Care: Rapid Review. *BMJ Support. Palliat. Care* **2024**, *14* (e3), e2330–e2340. <https://doi.org/10.1136/spcare-2023-004737>.
- (18) Zhong, X. F.; Shorey, S. Experiences of Workplace Violence among Healthcare Workers in Home Care Settings: A Qualitative Systematic Review. *Int. Nurs. Rev.* **2023**, *70* (4), 596–605. <https://doi.org/10.1111/inr.12822>.

- (19) Cunningham, N. A.; Cowie, J.; Methven, K. Right at Home: Living with Dementia and Multi-Morbidities. *Ageing Soc.* **2022**, *42* (3), 632–656. <https://doi.org/10.1017/S0144686X2000104X>.
- (20) Clark, C.; Fenning, S.; Haynes, W.; Clay, S.; Maddicks, J.; Bowden, J. Lived Experiences of End-of-Life Care at Home in the UK: A Scoping Review of Qualitative Research. *Br. J. Gen. Pract.* **2024**, *74* (749), e839–e844. <https://doi.org/10.3399/BJGP.2023.0349>.
- (21) Li, M.; Li, W.; Sun, J.; Gao, S.; Song, D.; Zhi, S.; Wu, Y.; Zhong, Q.; Wang, R.; Sun, J. The Experience of Adults' Family Caregivers Using Home Care Services: A Scoping Review. *J. Adv. Nurs.* *n/a* (n/a). <https://doi.org/10.1111/jan.16765>.
- (22) Mitchell, H. *Frequent failures in co-ordinating care for patients with long-term health issues*. HSSIB. <https://www.hssib.org.uk/news-events-blog/frequent-failures-in-co-ordinating-care-for-patients-with-long-term-health-issues/> (accessed 2025-07-15).
- (23) Nicholls, H.; Carey, M.; Hambridge, K. What Are Family Caregivers' Experiences of Coordinating End-of-Life Care at Home? A Narrative Review. *Palliat. Support. Care* **2025**, *23*, e44. <https://doi.org/10.1017/S1478951524001895>.
- (24) Smith, G.; Rodham, K. Supporting and Sustaining Care at Home: Experiences of Adult Daughters Who Support a Parent with Dementia to Remain in Their Own Home. *Health Soc. Care Community* **2022**, *30* (1), 81–90. <https://doi.org/10.1111/hsc.13373>.
- (25) Al Ghassani, A.; Rababa, M. Factors Associated with Home Care Outcomes among Community-Dwelling Older Adult Patients with Dementia. *Dement. Geriatr. Cogn. Disord. Extra* **2021**, *11* (2), 99–109. <https://doi.org/10.1159/000516086>.
- (26) Emanuel, R.; Quach, J.; Patel, P.; Witton, R.; Machuca-Vargas, C.; Taylor, E. The Attitudes of Dental Therapists, Dental Therapy Educators and Dental Therapy Students in the South of England towards Domiciliary Dentistry: A Qualitative Study. *Br. Dent. J.* **2024**, 1–5. <https://doi.org/10.1038/s41415-023-6716-6>.
- (27) *Investigation of factors associated with pressure ulcer in patients receiving home care services via path analysis - ClinicalKey*. <https://www.clinicalkey.com/#!/content/playContent/1-s2.0-S0965206X24000056?returnurl=https:%2F%2Flinkinghub.elsevier.com%2Fretrieve>

%2Fpii%2FS0965206X24000056%3Fshowall%3Dtrue&referrer=https:%2F%2Fwww.scopus.com%2F (accessed 2025-07-14).

(28) Morrison, J.; Robinson, F.; Witney, A.; Greene, H.; Marks, C.; Davis, C. Care First-Fund Later (CareFFuL): An End-of-Life Home Care Quality Improvement Project. *BMJ Open Qual.* **2024**, *13* (2). <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2024-002790>.

(29) *National review of the use of Deprivation of Liberty Safeguards (DoLS) in Wales 2023-24 | Care Inspectorate Wales.*
<https://www.careinspectorate.wales/national-review-use-deprivation-liberty-safeguards-dols-wales-2023-24> (accessed 2025-07-14).

(30) Galavi, Z.; Montazeri, M.; Ahmadian, L. Barriers and Challenges of Using Health Information Technology in Home Care: A Systematic Review. *Int. J. Health Plann. Manage.* **2022**, *37* (5), 2542–2568. <https://doi.org/10.1002/hpm.3492>.

(31) Pahlevanynejad, S.; Niakan Kalhori, S. R.; Katigari, M. R.; Eshpala, R. H. Personalized Mobile Health for Elderly Home Care: A Systematic Review of Benefits and Challenges. *Int. J. Telemed. Appl.* **2023**, *2023* (1), 5390712. <https://doi.org/10.1155/2023/5390712>.

(32) Wrede, C.; Braakman-Jansen, A.; van Gemert-Pijnen, L. How to Create Value with Unobtrusive Monitoring Technology in Home-Based Dementia Care: A Multimethod Study among Key Stakeholders. *BMC Geriatr.* **2022**, *22* (1), 921. <https://doi.org/10.1186/s12877-022-03550-1>.

(33) *6 practical lessons for implementing technology in domiciliary care.* Nuffield Trust. <https://www.nuffieldtrust.org.uk/research/6-practical-lessons-for-implementing-technology-in-domiciliary-care> (accessed 2025-07-18).

(34) Prout, H.; Lugg-Widger, F. V.; Brookes-Howell, L.; Cannings-John, R.; Akbari, A.; John, A.; Thomas, D. Rh.; Robling, M. “I Don’t Mean to Be Rude, but Could You Put a Mask on While I’m Here?” A Qualitative Study of Risks Experienced by Domiciliary Care Workers in Wales during the COVID-19 Pandemic. *Health Soc. Care Community* **2022**, *30* (6), e6601–e6612. <https://doi.org/10.1111/hsc.14109>.

(35) Nyashanu, M.; Pfende, F.; Ekpenyong, M. S. Triggers of Mental Health Problems among Frontline Healthcare Workers during the COVID-19 Pandemic in Private Care Homes and Domiciliary Care Agencies: Lived Experiences of Care

Workers in the Midlands Region, UK. *Health Soc. Care Community* **2022**, 30 (2), e370–e376. <https://doi.org/10.1111/hsc.13204>.

(36) Richardson, J. Eliminating Persistent Racism from the Workplace. *J. Adult Prot.* **2024**, 26 (4), 182–192. <https://doi.org/10.1108/JAP-03-2024-0018>.

(37) *Workforce Race Equality Standard*. Social Care Wales. <https://socialcare.wales/research-and-data/workforce-race-equality-standard> (accessed 2025-07-15).

(38) *Experiences of Black and Ethnic Minority Carers | Healthwatch Data*. <https://nds.healthwatch.co.uk/reports-library/experiences-black-and-ethnic-minority-carers> (accessed 2025-07-15).

(39) *Increasing the take-up of social care by people from minority ethnic communities at ADSS Cymru*. <https://www.adss.cymru/en/blog/post/delivering-transformation-grant-programme-2021-22-workstream-2> (accessed 2025-07-15).

(40) Turner, A. *Ethnic minority care workers “more likely to work zero-hours contracts.”* Community Care. <https://www.communitycare.co.uk/2022/06/14/ethnic-minority-care-workers-zero-hours-contracts-more-than-white-peers-research-finds/> (accessed 2025-07-15).

(41) Chen, X.; Frennert, S.; Östlund, B. The Use of Information and Communication Technology Among Older Immigrants in Need of Home Care: A Systematic Literature Review. *Ageing Int.* **2022**, 47 (2), 238–264. <https://doi.org/10.1007/s12126-021-09417-x>.

(42) *Supporting older LGBTQ+ people in social care*. Social Care Wales - Research, Data & Innovation. <https://insightcollective.socialcare.wales/evidence-summaries/supporting-older-lgbtq-people-in-social-care> (accessed 2025-07-28).

(43) *Social Care in Rural Areas*. IMPACT. <https://impact.bham.ac.uk/delivery-models/networks/rural-social-care/> (accessed 2025-07-14).

(44) *Renewal of the North Wales Domiciliary Care Agreement. - Find a Tender*. https://www.find-tender.service.gov.uk/Notice/029542-2024?origin=SearchResults&p=612#complementary_info-heading (accessed 2025-09-01).

- (45) *Understanding attraction, recruitment and job-seeking behaviours - reports and resources*. Social Care Wales - Research, Data & Innovation.
<https://insightcollective.socialcare.wales/reports/understanding-recruitment-retention-and-job-seeking-behaviours-reports-and-resources-for-employers> (accessed 2025-07-18).
- (46) *Support for Recruitment & Retention in Adult Social Care*. IMPACT.
<https://impact.bham.ac.uk/delivery-models/ask-impact-guides/recruitment-retention-support-answers/> (accessed 2025-07-18).
- (47) *Top tips for retention – A briefing for adult social care providers | Local Government Association*. <https://www.local.gov.uk/our-support/partners-care-and-health/adult-social-care-workforce/top-tips-retention-briefing-adult> (accessed 2025-07-18).
- (48) *WeCare Wales - story so far*. WeCare Wales.
<https://wecare.wales/news/wecare-wales-story-so-far> (accessed 2025-07-18).
- (49) Edwards, D.; Trigg, L.; Carrier, J.; Cooper, A.; Csontos, J.; Day, J.; Gillen, E.; Lewis, R.; Edwards, A. A Rapid Review of Innovations for Attraction, Recruitment and Retention of Social Care Workers, and Exploration of Factors Influencing Turnover within the UK Context. *J. Long-Term Care* **2022**, *0* (2022).
<https://doi.org/10.31389/jltc.130>.
- (50) *Annual report 2023-2024 | Care Inspectorate Wales*.
<https://www.careinspectorate.wales/annual-report-2023-2024> (accessed 2025-07-18).